

СРПСКИ МИРОВЊАЦИ У ЦЕНТРАЛНОАФРИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ

ФАКТОР СИГУРНОСТИ

После још једном потврђеног квалитетног рада медицинског кадра Министарства одбране и Војске Србије стигла је понуда из Њујорка да Српска војна болница у Бангију постане, попут сличних установа, самоодржива. То значи да ће након почетне инвестиције, која ће се према проценама вратити током наредне две до три ротације, српски контингент у немирима захваћеној афричкој држави бити у прилици да знатно приходује и оствари извесне финансијске резултате за наш систем одбране.

Припадници контингента Војске Србије, који су претходних шест месеци били ангажовани на медицинском збрињавању особља у мисији Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA), стигли су последњег дана фебруара у Београд. На Аеродрому „Никола Тесла“ дочекали су их министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић.

– Обученошћу и знањем, али више од свега својим људским односом према онима којима је помоћ неопходна, наши припадници још једном потврдили су зашто је Војска Србије вољена у народу, али и колико је цењена где год да се појави – рекао је министар Вулин, који је истакао да ће Влада Републике Србије наставити политику укључивања у мировне операције, те да је то начин и да покажемо колико смо способни и колико је наша земља у стању да помогне другима, посебно када је потребно донети мир и ублажити људску патњу.

Честитао је команданту и свим припадницима шесте ротације и захвалио на односу и пожртвовању које су показали. Таквим оценама придружио се и начелник Генералштаба, који је истакао да су припадници наше војске успешно реализовали још један задатак у мировној мисији, у болници нивоа 2 у Бангију, чији је задатак да пружа медицинску помоћ свим снагама које се налазе у тој земљи.

Мотивисани и одговорни

Неколико дана после дочека командант српског контингента пуковник Јадранко Јукић, сумирајући утиске из захтевне мисије, каже да су припадници Војске Србије били веома мотивисани за извршавање многобројних задатака.

– С поносом истичем да је шеста ротација успешно извршила све постављене задатке. Честитке заслужује болничко особље, припадници Команде и логистички део. Сви су заиста дали максимум како би одговорили на све изазове – каже пуковник Јукић и наводи да је посебно задовољан што у нашој болници прет-

довима, и удаљеност од куће – објашњава пуковник Јукић.

Говорећи о политичкој ситуацији, он истиче да у држави и даље постоје жаришта у сва три сектора, као и у граду Бангију.

– Постоји неколико кампова у којима су интерно расељена лица, којих у главном граду има најмање 200.000. Од пет и по милиона становника бар милион и по не живи у својим кућама. Нешто мало их је у Конгу, док су остали расељени по држави. Снаге Уједињених нација успешно спречавају немире, а до проблема долази после великих киша, јер је асфалтираних путева мало, па се по блату тешко долази до места сукоба. Централноафричка Република је држава у којој у главном граду, у луксузним вилама, живи од 15 до 20 породица, које возе скупе аутомобиле, док се у селима живи као у 18. веку – каже пуковник Јукић и објашњава да до конфликта не долази само

између хришћанског и муслиманског становништва, већ, као што је случај у делу града с којим се наша база граничи, и између муслиманског становништва, јер постоје фракције које се међусобно боре око превласти и криминалног плена.

Централноафричка Република је девет пута већа од Србије, а има свега 600 километара асфалтираних путева, десет одсто становништва у Бангију има струју. И српска База „Морава“ се, као и многи, снабдева струјом из агрегата.

Безбедносни ризици

Током мисије није било проблема у снабдевању храном и енергентима, које српском контингенту обезбеђује фирма „Еколог“.

– Ако нам је нешто недостајало или смо желели да појачамо исхрану, на располагању смо имали део сред-

ходних месеци није било смртних случајева.

Током боравка српски припадници били су смештени, као и све претходне ротације, у Бази „Морава“, а њихово радно место је само пар стотина метара удаљена болница нивоа 2, која је једна од три такве установе у зони мултинационалне операције. Она пружа двадесетчетворочасовну медицинску подршку снагама MINUSCA – војној, цивилној и полицијској компоненти.

Командант СРБКОН-а, сумирајући безбедносне изазове, каже да је крајем октобра био повишен ниво опасности у граду, јер су локални студенти на улицама заустављали возила Уједињених нација и каменовали их, а било је и случајева спаљивања.

– Као командант заузео сам став да се, кад год безбедносни услови дозвољавају, људима омогући што више одмора, тако да су суботом и недељом излазили на неколико безбедних места у граду, у Хотел „Леџер“, Рок клуб или на реку Убанги, где би, како се каже „напунили батерије“. Било је, међутим, и ситуација када им то нисам одобравао због ризичне безбедносне ситуације. Захваљујући тренуцима опуштања људи су у највећем броју добро подносили затвореност у бази од двадесетак ари, опасној зи-

Руски амбасадор у Бангију Сергеј Лобанов у Бази „Морава“

Командант СРБКОН-а пуковник Јадранко Јукић уручује војне сйомен-медаље

става од наше државе, тако да смо сваког тренутка били потпуно обезбеђени. Храна је била веома квалитетна и сви наши гости могли су да посведоче да се у „Морави“ најбоље једе, за шта су била заслужна два кувар из Гарде са још шест људи у кухињи, за које је поштено рећи да су били једни од најоптерећенијих припадника, јер им је посао трајао готово 24 часа – каже командант.

У „здравствену“ афричку мисију отишло је 70 припадника Војске Србије, али у тој земљи имамо и два штабна официра и исто толико посматрача. Високу дужност обавља и начелник Центра за мировне операције пуковник др Миливоје Пајовић, који је заменик команданта Сектора „Запад“, у којем је претходна два-три месеца био

дијаманата стави у функцију развоја државе и у легалне токове – појашњава пуковник Јукић.

Такође наводи да је један од највећих безбедносних изазова саобраћај, јер таксисти углавном возе моторцикле, а на једном се често превози пет или шест особа или пет свиња завезаних за даске. Уколико их случајно неко обори, окупи се 200–300 људи и долази до линча кривца. Недавно је почео да ради и Суд за ратне злочине, а пре два месеца одржано је суђење припаднику антибалака, једном од самопрокламованих генерала. Приметан је, ипак, напредак у степеноу обуке војске и полиције.

Према речима команданта, успешну сарадњу СРБКООН 6 остварио је и с руском амбасадом у Бангију. Ам-

Потврда квалитета

Пуковник др Зоран Димовић био је командант Српске војне болнице у Централноафричкој Републици током друге ротације, па и сада. Подсећа да та здравствена установа другог нивоа, осим подршке полицијској, војној и цивилној компоненти мисије, помоћ пружа и припадницима Мисије Европске уније „ЕУТМ-ам РЦА“, али и припадницима компанија које имају уговор с Уједињеним нацијама, а, по одобрењу директора подршке мисије, и лицима из дипломатског кора и централноафричких државних органа.

– Наша војна болница остала је препознатљива у мировној операцији као својеврстан фактор сигурности. Осим српске, постоје још три сличне

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић у посети српском контингенту

највећи притисак и извођено је више операција против наоружаних група, због близине коридора којим локално становништво допрема стоку из Чада и Камеруна, око које се „врти“ велики финансијски потенцијал.

– Тренутно највећи проблем у тој земљи јесте криминал, а практично у другом плану је сукоб између хришћанских и муслиманских оружаних група. „У игри“ су злато и дијаманти, којих држава има много. Активно је неколико рудника, а једна од приоритетних активности светске међународне организације у наредном периоду биће да се што више производње

басадор Сергеј Лобанов и руски пилоти који раде за Уједињене нације били су гости у „Морави“, на обележавању Божића.

– Од руских пријатеља добили смо захвалнице, а похвалио нас је и шеф Мисије Парфе Онанга Оњанге. Уверен сам да смо у најбољем светлу презентовали Војску Србије. Када боравите у држави каква је Централноафричка Република још више волите и цените своју земљу – каже пуковник Јукић и додаје да нисмо ни свесни „колико је Србија предивна и колико нам могућности пружа“.

установе, распоређене по секторима, које, стицајем околности, збрињавају вишеструко мање повређених и оболелих припадника мисије. Притом, треба напоменути, сви озбиљно оболели или повређени упућују се из тих болница ваздушним путем ка нашој, где се после збрињавања теже оболели и повређени упућују на даље лечење, ка вишем нивоу, у болнице у Ентебеу у Уганди – каже пуковник др Димовић и додаје да су за ангажовање и успешно лечење пацијената припадници болнице добили велики број похвала и писама захвалности највиших званичника.

Генерални секретар УН Антонио Гутјереш с пуковником др Зораном Димовићем

Осим „шефова“ MINUSCA, најлепше речи о нашим здравственим радницима имали су и главни људи мисије „ЕУТМ“, али и Амбасаде Сједињених Америчких Држава, чијег су запосленог, који је имао мождани удар, за два и по сата збринули и авионом евакуисали за Уганду.

– Припадници америчке амбасаде били су веома захвални због тога, па су нам уступили на коришћење медицинску опрему у вредности од 60.000 долара. Лечили смо и припаднике руске и кинеске амбасаде, од којих смо такође добили похвале за рад – каже командант Српске војне болнице.

Током трајања мисије болницу су посетили генерални секретар Уједињених нација Антонио Гутјереш, као и многе високе личности из политичког живота Централноафричке Републике и највише руководство мисије, коју предводи специјални изасланик генералног секретара Парфе Онанга Оњангом.

Говорећи о медицинском аспекту мисије, доктор Димовић истиче да, иако је болница доминантно конципирана да спасава животе људи учесника у сукобима, и током шесте ротације било је много више оболелих пацијената, првенствено од маларије.

– Лечили смо око 270 пацијената оболелих од маларије и око 290 сумњивих на ту болест. То је велики изазов за лекаре с наших простора, јер је реч о обољењу које код нас није присутно и за које немамо регистроване

лекове. Подаци говоре да смо током претходних седам месеци постигли изузетне резултате. Лечили смо 6.797 пацијената, 5.441 мушкараца и 1.356 жена. У болници је стационарно збринуто 268 пацијената. Откако постоји Српска војна болница отворено је скоро 10.000 болесничких картона, углавном за осам хиљада припадника Уједињених нација у Бангију, као и за пацијенте из осталих сектора.

Претходних седам месеци у Српској војној болници у Бангију није било смртних исхода лечења. Педантно вођена статистика говори да је 1.200 прегледано у новоотвореној интернистичкој амбуланти, а у хируршкој 880 пацијената. Почев од четврте ротације присутан је и гинеколог-акушер, а током шесте ротације тај посао обављала је жена, што се, како истиче шеф болнице, позитивно одразило на број пацијената који је увећан четири пута.

Самоодрживост до краја године

– Стоматологија је посебна „прича“ сваке ротације, јер је стоматолог у Српској војној болници практично једини лекар те специјалности за припаднике Уједињених нација у граду. Имао је око 1.300 пацијената, а изведено је око 1.400 процедура, чиме смо поставили рекорд у односу на претходнике. У нашој лабораторији урађено је више од 11.500 анализа, за

више од 2.000 пацијената – набраја пуковник Димовић.

Ваздушном медицинском евакуацијом АМЕТ, у болницу вишег нивоа у Уганди упућено је 27 најтежих пацијената. Таква процедура обављана је и унутар земље, посредством добро обучених српских тимова. Пуковник др Димовић каже да је свака од српских ротација донела извесно унапређење рада болнице и квалитетнију могућност збрињавања пацијената.

– Чини ми се да смо највише унапредили организациони ниво, формирањем нових сегмената и модула, за које раније није било услова, а знатно смо осавременили и опрему болнице – добили смо посебне кревете за јединицу интензивног лечења, ултразвучни апарат и мониторе, апарат за анестезију на оперативном одељењу, фрижидер за крв и слично.

Српска болница у Бангију је јединственог хибридног типа. Војска Србије обезбеђује људство, а Уједињене нације, осим зграде, и комплетну опрему, потрошни материјал, лекове, вакцине, реагенсе за лабораторију...

– Све остале болнице у Мисије су самоодрживе, што значи да обезбеђују не само персонал, као ми сада, већ и све остало неопходно за рад, а своје услуге наплаћују на тај начин што од светске организације добијају надокнаду за сваког пацијента по посебној скали. У прилици су да остварују приход, што ми досад нисмо. Међутим, с обзиром на то да смо показали знатне резултате у раду, Републици Србији стигла је понуда из Њујорка да и наша војна болница, попут осталих, постане самоодржива. То смо, у начелу, прихватили, што би требало да се реализује у наредном периоду, а до тада припремамо модел за ново функционисање.

Допремљена је извесна количина лекова из Србије и израђена процена потребне количине медикамената за 12 месеци, уз прорачун оних које је неопходно набавити у иностранству, јер у нашој земљи нису регистровани.

– Реч је првенствено о лековима за лечење маларије и вакцинама – каже доктор Димовић и додаје да је израђена неопходна документација са спецификацијама за комплетно опремање будуће самоодрживе болнице нивоа 2. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ